

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

4-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 5/4 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Abduraxmonov Mirsaid Muzaffarovich</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING HUQUQIY ASOSLARI YARATILISHI	10-16
<i>Atamuratova Dilafroz</i> TURKISTON VAQTLI MATBUOTI TARIXI: XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARI	17-22
<i>Abdushukurova Iqbol</i> TARIXIY KVESTLARNI TASHKIL QILISH USULLARI	23-27
<i>Redjapov Doniyor</i> JANUBIY OROLBO'YI AHOLISI HARBIY SAN'ATINING TARIXIY ILDIZLARI XUSUSIDA	28-31
<i>Sultanov Samandar</i> QUYI ZARAFSHON VODIYSI GEOGRAFIK XUSUSIYATI: PALEOEKOLOGIYASI JARAYONLARIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR	32-35
<i>Matyakubov G'ayrat</i> XORAZM VOHASIDA IJTIMOIIY-IQTISODIY VA ETNIK-MADANIY MUNOSABATLAR RIVOJLANISHIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR (XIII-XV ASRLAR).....	36-39
<i>Eshkuvatov Muhammad Keldiyor o'g'li</i> MARKAZIY OSIYO BOZORLARI (XIX ASR YEVROPALIK SAYYOHLAR NIGOHIDA)	40-45
<i>G'aniyev Mirjalol</i> QADIMGI TURKLARDA IJTIMOIIY HAYOT	46-51

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Abdullaev Altinbek</i> KORXONALARDA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRARISH LOYIHASI BOSH BYUDJETINING METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	52-66
<i>Latipov Ashur Ali, Umarova Muzira</i> INVESTITSIYA STRATEGIYASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	67-71
<i>Rustamova Sayyora</i> STRATEGIK BOSHQARUV-RAQOBAT USTUNLIGINING ASOSI	72-77
<i>Буранова Лола, Арипова Азиза</i> РАЗВИТИЕ ИНСТРУМЕНТА ДОСУДЕБНОГО РАЗРЕШЕНИЯ НАЛОГОВЫХ СПОРОВ	78-87
<i>Maxkamov Navruzjon Tuxtamishovich</i> KORXONALAR BOSHQARUVIDA "YASHIL" IQTISODIYOT TAMOIYLLARINI QO'LLASH AHAMIYATI	88-94

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Saidov Hakim G'afurovich</i> TALABALARNI HARBIY VATANPARVARLIK RUHIDA TARBIYALASH – DAVLAT SIYOSATI DARAJASIDA	95-98
<i>Kadirova Ziyoda</i> ILMIY IJODNING IJTIMOIIY, MADANIY VA TARIXIY O'LCAMLARI	99-104

<i>Muzaffarov Navruzxon Baxronovich</i> SHAYX XUDOYDOD VALINING INSON VA OLAM MUNOSABATLARIGA OID QARASHLARINING FALSAFIY TAHLILI	105-108
<i>Raxmatova Mexrinoz Majitovna</i> YOSHLAR MA'NAVIY SALOHİYATINI YUKSALTIRISH BORASIDAGI DAVLAT SIYOSATINING NAZARIY-HUQUQIY VA FALSAFIY ASOSLARI	109-113
<i>Karimova Lola Muzafarovna</i> IJTIMOIY MOBILLIK NAZARIYASIGA YONDASHUVLARNING TARIXIY TAHLILI	114-119
<i>Jumayeva Shahlo Suyunovna</i> JAN POL SARTRNING EKZISTENSIAL FALSAFASIDA ERKINLIK VA YOLG'IZLIK MASALALARINI YORITISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	120-125
<i>Djurayev G'olib</i> JAN POL SARTR VA ALBER KAMYU FALSAFIY QARARSHLARIDA ERKINLIK MASALASI	126-130
<i>Rajabov O'tkirjon</i> KONSENSUS MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA "TEMUR TUZUKLARI" ASARINING AHAMIYATI	131-134
<i>Bekmuhammadova Sabrina Ismoil qizi</i> GENDER ZO'RAVONLIGIGA QARSHI KURASH CHORALARI	135-139
<i>Xudoykulov Azamat, Beshimova Aziza</i> MA'NAVIY BARKAMOL INSON TUSHUNCHASI VA UNING MOHIYATI	140-144
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Abduganiyeva Djamila Rustamovna</i> MACHINE TRANSLATION POST-EDITING THROUGH A HERMENEUTIC LENS	145-151
<i>Murtazayeva Xadicha</i> INGLIZ VA O'ZBEK TIBBIY TERMINOLOGIYASINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI	152-155
<i>Несунбаева Саодатхан</i> ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕДАЧИ АМЕРИКАНСКИХ ДИАЛЕКТИЗМОВ И ПРОСТОРЕЧИЙ В РУССКИХ ПЕРЕВОДАХ "ТОМА СОЙЕРА"	156-160
<i>Axmedjanova Farida, Toirova Shohida</i> XX ASRDA AYOL OBRAZINING SHAKLLANISHI VA TARAQQIYOTI	161-165
<i>O'rinova Shoxsanamxon Nosirjon qizi</i> TAHDID NUTQIY AKTLARI: LINGVOPRAGMATIK TAHLIL VA MENASIV KOMMUNIKATSIYA XUSUSIYATLARI	166-170
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Salaev Nodirbek</i> PENITENSIAR TIZIM VA UNING DAVLAT BOSHQARUVIDAGI O'RNI	171-178
<i>Турсунов Ойбек Батирович</i> МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СОТРУДНИЧЕСТВА ГОСУДАРСТВ РЕГИОНА ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	179-184
<i>Xakimova Inobatxon</i> XOTIN-QIZLAR HUQUQLARINING XALQARO HUQUQ DOIRASIDA SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI	185-191

<i>Мардонов Амиржон Шерзод угли</i> ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ ПРИ ПРИМЕНЕНИИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЕ БАНКОВСКОГО СКОРИНГА	192-202
<i>Jonuzoqova Yulduz Izzatulla qizi</i> AXBOROT TEXNOLOGIYALARI SOHASIDAGI TRANSMILLIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISHDA KONVENSIONAL VA INSTITUTIONAL MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	203-207
<i>Xolmo'minov Shavkat Jumaevich</i> EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI HUQUQIY TA'MINLASH SOHASIDAGI MUHIM TASHABBUSLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	208-215
<i>Khudayberganova Nigina To'liq qizi</i> THE NOTION AND CODIFICATION OF THE LAW ON SPECIAL MISSIONS IN INTERNATIONAL LAW	216-221
<i>Саидов Бобур Бахромжонович</i> МЕЖДУНАРОДНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО В ВОПРОСАХ ИНТЕРНЕТ-ЮРИСДИКЦИИ: ТЕНДЕНЦИИ УНИФИКАЦИИ ПРАВОВЫХ НОРМ И ПЕРСПЕКТИВЫ УЧАСТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В ГЛОБАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМАХ РЕГУЛИРОВАНИЯ ...	222-229
<i>Normurodova Behro'za Xolmo'minovna</i> RAQAMLI DALILLARNI TO'PLASH VA TAHLIL QILISHDA INTERPOL VA EUROPOL TAJIRIBASI: O'ZBEKISTON UCHUN AMALIY AHAMIYATI	230-236
<i>Qilichova Kamola Luqmonxon qizi</i> DINIY MAZMUNDAGI MATERIALLARNI QONUNGA XILOF RAVISHDA TAYYORLASH, SAQLASH, OLIB KIRISH VA TARQATISH JINOYATLARINING YURIDIK TARKIB BELGILARI	237-248
<i>Shagilov Pulatbek Koptleuovich</i> BEZORILIKNING VIRTUAL YUZI: HUQUQIY BAHOLASH VA JAVOBGARLIK MASALALARI	249-256
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Imomov Sirojiddin Ilxomovich</i> SPORT FAOLIYATI MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHDA KASBIY-PEDAGOGIK TA'MINOTINING AHAMIYATI	257-263
<i>Khayrova Madina Rasimovna</i> NATYURMORT JANRIDA ISHLAGAN RASSOMLAR ASARLARINING REKONSTRUKTIV TAHLILI	264-269
<i>Mirkasimova Zilola Alisherovna</i> MAKTABGACHA YOSHDA NUTQ RIVOJI BOSQICHLARI	270-273
<i>Xudaykulova Shaxlo Mamaniyozovna</i> AXLOQIY RIVOJLANISH VA NEYROPEDAGOGIK USULLARNING O'ZARO TA'SIRI	274-278
<i>Shakirova Dildora Abdumalikovna</i> NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI XORIJIY VA MILLIY TAJRIBA ASOSIDA BAHOLASH	279-285
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i> TABIY FANLAR DARSLARINI TASHKIL ETISHDA INTENSIV METODLARNING QO'LLANILISHI	286-290

Baltayeva Ma'mura, Davletova Bikajon

MEDIA LITERACY TEACHING METHODOLOGY	291-294
---	---------

Received: 05 May 2025
Accepted: 15 May 2025
Published: 30 May 2025

Article / Original Paper

THE IMPORTANCE OF APPLYING THE PRINCIPLES OF THE “GREEN” ECONOMY IN ENTERPRISE MANAGEMENT

Makhkamov Navruzjon Tukhtamishovich

Senior Teacher at the Samarkand Regional Branch
of the Academy of Public Policy and Administration
under of the President of the Republic of Uzbekistan,
(PhD),

E-mail: n.makhkamov@dba.uz

Abstract. This article explores the process of implementing the principles of the “green” economy in enterprises and their significance in enterprise management. It analyzes the core principles of the green economy, the challenges faced in their practical application, and the opportunities they present. Special attention is given to the economic, social, and environmental impacts of adopting these principles. Additionally, the article examines both national and international experiences that support the development of a green economy. The main objective is to identify the key directions necessary for adopting and effectively utilizing green economy principles.

Keywords: green economy, ecological safety, social protection, environmental sustainability, energy efficiency, energy saving, economic stability.

KORXONALAR BOSHQARUVIDA “YASHIL” IQTISODIYOT TAMOYILLARINI QO‘LLASH AHAMIYATI

Maxkamov Navruzjon Tuxtamishovich

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi

Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi

Samarqand hududiy filiali katta o‘qituvchisi, i.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya. Ushbu maqolada korxonalarda «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini qo‘llash jarayoni va uning korxona boshqaruvidagi o‘rni o‘rganiladi. Maqolada «yashil» iqtisodiyotning asosiy tamoyillari, ularni amaliyotga tatbiq etishda duch kelinayotgan muammolar va imkoniyatlar tahlil qilinadi. Bundan tashqari, ushbu tamoyillarni qo‘llashning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik ta’siriga alohida e’tibor qaratilgan. Maqolada shuningdek, «yashil» iqtisodiyotning rivojlanishiga yordam beruvchi milliy va xalqaro tajribalar ham o‘rganilgan. Maqsad, «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini o‘zlashtirish va ulardan samarali foydalanish uchun zarur bo‘lgan yo‘nalishlarni aniqlashdir.

Kalit so‘zlar: «yashil» iqtisodiyot, ekologik xavfsizlik, ijtimoiy himoya, ekologik barqarorlik, energiya samaradorligi, energiya tejamkorligi, iqtisodiy barqarorlik.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI4Y2025N13>

Kirish. Jahon iqtisodiyotida ekologik toza ishlab chiqarish va barqaror rivojlanish tamoyillari ko‘lamli qo‘llanila boshladi. «Yashil» iqtisodiyot tamoyillarini qo‘llash jarayoni nafaqat ekologik barqarorlikni ta’minlash, balki iqtisodiy o‘sishni rag‘batlantirishga ham xizmat qiladi. O‘zbekiston Respublikasi «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini tatbiq etishga katta e’tibor qaratmoqda. «2022-yil 2-dekabr kuni O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining

PQ-436-son «2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining «yashil» iqtisodiyotga o'tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida»gi qarori qabul qilindi. Qarorda 2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida belgilangan vazifalarni amalga oshirish, O'zbekiston Respublikasining «yashil» iqtisodiyotga o'tish strategiyasi doirasida «yashil» va inklyuziv iqtisodiy o'sishni ta'minlash borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish hamda iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida resurslarni tejashni yanada kengaytirish maqsad qilingan». [8, 1-b]

«O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston Respublikasida «yashil» iqtisodiyotga o'tishda milliy shaffoflik tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida» 2024-yil 5-iyundagi PQ-213-son qarori ijrosini ta'minlash maqsadida 2024-yil 30-noyabrda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining «O'zbekiston Respublikasida «yashil» iqtisodiyotga o'tishda milliy shaffoflik tizimini joriy etish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida» 800-son qarori qabul qilindi.

O'zbekiston Respublikasida «yashil» iqtisodiyotga o'tishda milliy shaffoflik tizimini joriy etish konsepsiyasi, jumladan quyidagilarni nazarda tutadi:

- «yashil» iqtisodiyotga o'tishda milliy shaffoflik tizimini joriy etish asoslari;
- milliy shaffoflik tizimining maqsadlari va tamoyillari;
- milliy shaffoflik tizimini joriy etishda institutsional va tashkiliy chora-tadbirlar;
- milliy shaffoflik tizimida ochiq ma'lumotlar almashinuvi va resurslar ta'minoti». [9, 1-b]

«O'zbekiston – 2030» strategiyasining II bo'limi «Barqaror iqtisodiy o'sish orqali aholi farovonligini ta'minlash» deb nomlanib, unda 6 ta maqsad «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini keng joriy etishga qaratilgan. Jumladan,

«yashil iqtisodiyot»ga o'tish, uning asosi bo'lgan qayta tiklanuvchi energiyadan foydalanish ko'rsatkichlarini keskin oshirish;

«yashil energiya» texnologiyalarini keng joriy qilish;

ekologik vaziyatni tubdan yaxshilash, inson hayotiga ta'sir o'tkazuvchi ekologik muammolarni bartaraf etish;

«yashil makon» umummilliy loyihasini kengaytirish;

Orolbo'yi mintaqasida ekologik vaziyatni barqarorlashtirish;

iqlim o'zgarishi salbiy ta'sirining oldini olish». [10, 13,16,24-26-b]

Adabiyotlar tahlili. «Yashil» iqtisodiyot tamoyillari sohasida xalqaro va mahalliy olimlarning bir qancha tadqiqotlari mavjud. Bu olimlarning izlanishlari «yashil» iqtisodiyotning nazariy asoslarini yaratishda va uning amaliyotga tatbiq etilishini o'rganishda muhim ahamiyatga ega. Xalqaro miqyosda eng ko'p ma'lumotlarga ega bo'lgan manbalardan biri sifatida, «Yashil iqtisodiyot: Xalqaro nazariya va amaliyot» (UNEP, 2025) hisobotini keltirish mumkin. Bu hisobotda «yashil» iqtisodiyotning asosiy tamoyillari, resurslardan samarali foydalanish va ekologik xavfsizlik masalalari yoritilgan. Shuningdek, o'rta va kichik biznesda «yashil» iqtisodiyotning tatbiq etilishi bo'yicha xalqaro tajribalar ko'rsatilgan». [11, 14-b]

Xalqaro tadqiqotlarda, masalan, «Stern tomonidan yozilgan «Stern hisoboti»da iqtisodiyot va ekologiya o'rtasidagi bog'liqlik muhim ahamiyat kasb etadi. Sternning fikricha, «yashil» iqtisodiyot o'sishning yangi shaklini taklif etadi, u ekologik barqarorlikni ta'minlash bilan birga iqtisodiy samaradorlikni ham oshiradi. Agar mamlakatlar «yashil» iqtisodiyotga

asoslangan rivojlanishga intilsalar, bu ularning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlaydi». [7, 44-b]

Mahalliy tadqiqotlarda ham «yashil» iqtisodiyot tamoyillarining o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilinmoqda. O'zbekistonlik olimlar, O'zbekiston sharoitida ekologik xavfsizlik va tabiiy resurslarni boshqarishning ahamiyatini ta'kidlaydilar. Shu bilan birga, o'zbek olimlari tomonidan amalga oshirilgan izlanishlar, O'zbekistonda «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini joriy qilishdagi asosiy muammolarni aniqlashga qaratilgan. Olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar, mamlakatda ekologik xavfsizlikni ta'minlash va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish uchun «yashil» iqtisodiyotning tatbiq etilishi zarurligini ko'rsatadi.

Bundan tashqari, O'zbekistonning o'ziga xos iqtisodiy va ijtimoiy xususiyatlari «yashil» iqtisodiyotga o'tish jarayonida muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Masalan, izlanishlar, mamlakatda resurslardan samarali foydalanish va chiqindilarni kamaytirish bo'yicha yillar davomida amalga oshirilgan tadbirlar o'z mevasini bera boshlaganini, ammo tizimli o'zgarishlarga erishish uchun hali ko'proq ishlar qilinishi kerakligini ko'rsatadi.

M.Porter va S.Van Der Lindelarning fikricha: «Yashil» strategiyalar korxonalarga resurslarni tejash va yangi bozorlarni egallash imkoniyatini beradi». [6, 130-b]

L.Chjan, M.Syuy, X.Chen, I.Li va S.Chenlarning fikricha: «O'rmonlar, texnologik yutuqlar, energiya samaradorligi, sanoatning o'sishi, iqtisodiy ochiqlik va bular kabi boshqa elementlar iqlim o'zgarishiga ta'sir qilishi mumkin. Xalqaro savdo, texnologik rivojlanish va sanoatlashtirish energiya bilan bog'liq issiqxona gazlari emissiyasining asosiy omillari hisoblanadi». [14, 8-b]

YE.Rogatnix, M.Serdunlar ta'kidlashicha: «Yashil iqtisodiyotga o'tish allaqachon aniq belgilangan rivojlanish tendensiyasiga aylangan. Jahon iqtisodiyotida mamlakatlarning raqobatbardoshligi ko'p jihatdan ularning yashil o'sish yo'lidagi harakatlarini qay darajada tashkil eta olishi bilan belgilanadi. Yashil o'sishga o'tish nafaqat yangi ekologik toza texnologiyalarni yaratishni, balki milliy va xalqaro darajada ekologik qonunchilikni ishlab chiqishni ham talab qiladi, uning qoidalari inklyuziv bo'lib, dunyoning barcha mamlakatlari va mintaqalari iqtisodiyotining rivojlanish ehtiyojlarini hisobga oladi». [2; 30-b.]

S.Kozlovga ko'ra: «Yashil» iqtisodiyotni rivojlantirish vositasi bo'lgan «yashil» investitsiyalar, bir paytning o'zida, jarayonni sekinlashtiruvchi omil ham bo'lishi mumkin. Chunki, bunday investitsiyalarni jalb qilish uchun yaratilgan va «yashil» iqtisodiyot talablariga javob beradigan loyihalar sarmoyani qaytarishning shubhali shartlari tufayli investorlar uchun jozibador ko'rinmaydi». [12, 62-63-b]

A.Isadjanovning fikricha: «Katta e'tibor «ekologik innovatsiya»larga qaratilishi lozim, ya'ni ishlab chiqarish, mahsulot yaratishda ilg'or texnologiyalardan foydalanish, ishlab chiqarish jarayonlari, shartlari va boshqaruvida hamda biznes yuritish usullarida atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirish yoki resurslardan optimal foydalanishdir». [1; 17-b.]

M.Abdurashidovanning fikricha: «yashil» texnologiyalarni ommaviy joriy etish uchun umumiy institutsional muhit qulay emas. Sohaga yo'naltirilayotgan mablag'larni ko'paytirish uchun resurslar ajratish va qayta tiklanadigan energiya manbalarini boshqarishni takomillashtirishga e'tibor qaratish zarur. Ko'proq investorlar va loyihalarni o'z ichiga olishi va yangi toza qayta tiklanadigan energiya loyihalari uchun yanada qulay shart-sharoitlarni ta'minlash uchun subsidiyalar, narxlar va boshqa rag'batlantirish vositalari qayta ko'rib chiqilishi kerak bo'lishi mumkin». [5, 78-b]

E.Muminova ta'kidlaydiki, «har bir mamlakat o'z iqtisodiy, tabiiy va mehnat resurslaridan foydalanish imkoniyatlaridan kelib chiqib o'z "yashil" iqtisodiyotini yaratadi, chunki hozirgacha universal "yashil" iqtisodiyot modeli mavjud emas. O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish, innovatsion tarmoqlarni rivojlantirish sharoitida "yashil" iqtisodiyotning o'rnini yuqori baholash mumkin. Respublikamizning quyosh energiyasi bo'yicha yalpi salohiyati 50 973 million tonna neft ekvivalentiga, shamol energiyasining yalpi salohiyati esa 2,2 mln. tonna neft ekvivalentga teng deb baholangan». [3; 22-b.]

F.Umarov o'z tadqiqotlarida bildirishicha: «Yashil iqtisodiyot tomonidan taklif qilingan maqsadlarga erishish uchun taklif etilayotgan muqobil omillar zarur iqtisodiy resurslarni taqsimlash, atrof-muhitni muhofaza qilish qoidalarini yanada qat'iyalashtirish, subsidiyalar yaratish, atrof-muhit bilan do'stona faoliyat yuritish orqali rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tomonidan qabul qilinishi va hududni rejalashtirish jarayonlarini optimallashtirishi kerak». [4; 88-b.]

SH.Egamnazarovning fikriga ko'ra: «rivojlanayotgan Yashil investitsiya bozoridan kapital jalb qilish uchun Yashil obligatsiyalar chiqarilishi O'zbekistonning atrof-muhitga zararli ta'sirini kamaytirish, yanada samaraliroq o'sish orqali sezilarli va aniq o'sishga yo'naltirilgan barqaror rivojlanish milliy maqsadlariga erishishga intilishining yana bir tasdig'idir». [13, 71-b]

Shunday qilib, xalqaro va mahalliy tadqiqotlar, «yashil» iqtisodiyotning iqtisodiy barqarorlik, ekologik xavfsizlik va ijtimoiy farovonlikni ta'minlashdagi ahamiyatini ko'rsatadi. Biroq, bu tamoyillarni joriy etish uchun ko'p hollarda innovatsion yondashuvlar va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash zarur bo'ladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu tadqiqotda «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini korxonalarda qo'llash jarayonini o'rganish uchun bir nechta ilmiy metodologiyalar qo'llanildi. Tadqiqot metodologiyasi ikki asosiy yo'nalishga bo'lingan: hujjatlarni tahlil qilish va so'rovnoma o'tkazish.

Hujjatlarni tahlil qilish usuli orqali mamlakatimizda va xalqaro miqyosda qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlar, qarorlar va davlat dasturlarining mazmuni o'rganildi. Xususan, O'zbekiston Respublikasining «yashil» iqtisodiyotga o'tish dasturlari va boshqa tegishli qonun hujjatlari tadqiqotning asosiy manbasi bo'lib xizmat qildi. Ushbu hujjatlar asosida «yashil» iqtisodiyot tamoyillarining mamlakatimizda qanday qo'llanilishi va amaliyotga tatbiq etilishi tahlil qilindi.

Qiyosiy tahlil usulidan foydalanib, O'zbekiston tajribasi xalqaro tajribalar bilan solishtirildi. Bu jarayonda Xitoy, Koreya, Germaniya, Rossiya kabi mamlakatlarning «yashil» iqtisodiyotga o'tishdagi muvaffaqiyatlari va ularning iqtisodiy va ekologik natijalari o'rganildi. Xalqaro tajriba orqali O'zbekistonda amalga oshirilayotgan tadbirlarning samaradorligini baholashga imkon yaratildi.

So'rovnoma va intervyular usulidan ham foydalanildi. Mahalliy korxonalarda faoliyat yuritayotgan menejerlar va soha mutaxassislari orasida so'rovnoma o'tkazildi. So'rovnomada qatnashgan shaxslar «yashil» iqtisodiyot tamoyillarining tatbiqi, mavjud imkoniyatlar va muammolar haqida fikr bildirdilar. Ushbu usul yordamida korxonalarda «yashil» iqtisodiyotning amaliyotga tatbiq etilishi bo'yicha real holat va muammolar o'rganildi.

Statistik tahlil usulidan foydalanib, olingan ma'lumotlar tahlil qilindi. Bu usul yordamida so'rovnoma va intervyulardan olingan javoblar o'rganilib, ularning natijalari umumlashtirildi

va tahlil qilindi. Bu tahlil O'zbekistondagi korxonalarda «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini qo'llash jarayonining kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga imkon berdi.

Tahlil va natijalar. Tadqiqotning asosiy maqsadi O'zbekiston korxonalarida «yashil» iqtisodiyot tamoyillarining qanday qo'llanilayotganini va bu jarayonning samaradorligini baholashdir. Tadqiqot natijalari, bir tomondan, hukumatning «yashil» iqtisodiyotga o'tish bo'yicha qabul qilgan qarorlari va strategiyalarining amaliyotdagi ahamiyatini ko'rsatgan bo'lsa, boshqa tomondan, korxonalar tomonidan yuzaga kelayotgan muammolarni ham ochib berdi.

Korxonalarda «yashil» iqtisodiyot tamoyillarining tatbiqi bo'yicha so'rovnoma natijalari shuni ko'rsatdiki, korxonalar ekologik xavfsizlikni ta'minlash va tabiiy resurslardan samarali foydalanish bo'yicha bir qator tadbirlarni amalga oshirmoqda. Biroq, so'rovnomada ishtirok etganlarning 60% dan ortig'i, «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini tatbiq etishda moliyaviy va texnologik cheklovlar borligini ta'kidladi. Ayniqsa, kichik va o'rta biznes subyektlari ekologik texnologiyalarni joriy etish uchun zarur bo'lgan investitsiyalarni jalb qilishda qiyinchiliklarga duch kelmoqdalar.

Bundan tashqari, tahlil qilingan davlat dasturlari va qarorlar asosida, «yashil» iqtisodiyotga o'tishning samaradorligi yuqori darajada ekanligi ko'rindi. O'zbekiston hukumati tomonidan amalga oshirilgan ekologik xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar va innovatsion texnologiyalarni qo'llashdagi qadamlar samarali natijalarga olib kelmoqda. Masalan, «Yashil iqtisodiyot konsepsiyasini 2030 yilgacha joriy etish» dasturi doirasida energiya samaradorligi va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha muhim yutuqlarga erishildi.

Xalqaro tajribani hisobga olgan holda, O'zbekistonda «yashil» iqtisodiyot tamoyillarining joriy etilishi nafaqat ekologik barqarorlikka, balki iqtisodiy o'sishga ham olib kelishi mumkin. Masalan, Germaniya va Koreya Respublikasi tajribasidan kelib chiqqan holda, ekologik infrastrukturani rivojlantirish va yangi, ekologik toza texnologiyalarni ishlab chiqish bo'yicha amalga oshirilgan loyihalar iqtisodiy jihatdan foydalidir. Biroq, O'zbekistonda bu jarayonni yanada tezlashtirish uchun moliyaviy resurslarni ko'paytirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish bo'yicha davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash zarur.

Korxonalarda mavjud muammolar orasida eng katta qiyinchiliklardan biri — ekologik texnologiyalarni joriy etishdagi yuqori boshlang'ich xarajatlar va zarur bo'lgan investitsiyalarni jalb qilishdagi qiyinchiliklardir. Ko'plab korxonalar «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini tatbiq qilishda moliyaviy resurslarning yetishmasligi, texnologik infratuzilmaning zaifligi va mutaxassislarning yetishmasligi kabi muammolarga duch kelmoqda.

Shu bilan birga, korxonalarda ekologik innovatsiyalarni qo'llashning afzalliklari ham mavjud. Masalan, ekologik toza texnologiyalarni tatbiq etish orqali korxonalar resurslardan samarali foydalanishni va chiqindilarni kamaytirishni amalga oshirishmoqda. Bu esa, o'z navbatida, xarajatlarni kamaytirish va raqobatbardoshlikni oshirishga imkon yaratadi.

Xulosa va takliflar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, O'zbekistonda «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini qo'llash jarayoni tobora muhimroq bo'lib bormoqda. Ushbu jarayon nafaqat ekologik xavfsizlikni ta'minlash, balki iqtisodiy barqarorlik va ijtimoiy farovonlikni oshirishda ham muhim rol o'ynaydi. Mamlakatda «yashil» iqtisodiyotga o'tishning samaradorligini ta'minlash uchun hukumat tomonidan qabul qilingan dasturlar va strategiyalar

ijobiy natijalarga olib kelmoqda. Biroq, bu jarayonni yanada tezlashtirish va samarali amalga oshirish uchun ko'plab chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur.

Xulosa: Birinchidan, O'zbekiston hukumati tomonidan qabul qilingan «Yashil iqtisodiyotga o'tish bo'yicha dastur» va boshqa ekologik xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan qarorlar, «yashil» iqtisodiyot tamoyillarini joriy etishda ijobiy natijalarga olib keldi. Davlat tomonidan ko'rsatilayotgan qo'llab-quvvatlash va moliyaviy yordam, korxonalarining ekologik texnologiyalarni tatbiq etishdagi muvaffaqiyatini ta'minlamoqda.

Ikkinchidan, korxonalarda «yashil» iqtisodiyot tamoyillarining tatbiqi nafaqat ekologik barqarorlikni, balki iqtisodiy o'sishni ta'minlamoqda. Ko'plab korxonalar resurslardan samarali foydalanishni va chiqindilarni kamaytirishni amalga oshirgan, bu esa ularning xarajatlarini qisqartirgan va raqobatbardoshligini oshirgan.

Biroq, tadqiqotda aniqlanganidek, korxonalar ekologik texnologiyalarni joriy etishda yuqori boshlang'ich xarajatlar va zarur bo'lgan investitsiyalarni jalb qilishdagi qiyinchiliklarga duch kelmoqdalar. Bu muammoni hal qilish uchun davlat tomonidan qo'llaniladigan subsidiyalar, imtiyozlar va moliyaviy imkoniyatlarni kengaytirish zarur.

Takliflar. Moliyaviy qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish: «Yashil» iqtisodiyotga o'tish jarayonini tezlashtirish uchun davlat tomonidan korxonalarga ekologik texnologiyalarni joriy etish bo'yicha yanada ko'proq moliyaviy qo'llab-quvvatlash ko'rsatish zarur. Bu uchun ekologik loyihalarni moliyalash uchun maxsus kreditlar va subsidiyalar yaratish mumkin.

Innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish: «Yashil» iqtisodiyot tamoyillarini tatbiq etishda innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqish va joriy etish bo'yicha ilmiy-tadqiqot institutlarini qo'llab-quvvatlash kerak. Bu texnologiyalar nafaqat ekologik xavfsizlikni ta'minlash, balki iqtisodiy samaradorlikni ham oshirishga yordam beradi.

O'quv va malaka oshirish dasturlarini kuchaytirish: Korxonalarda ekologik texnologiyalarni tatbiq etishning muvaffaqiyatli bo'lishi uchun xodimlarning bilim va malakalarini oshirish zarur. Shu sababli, ekologik boshqaruv va innovatsion texnologiyalar bo'yicha o'quv dasturlarini takomillashtirish muhimdir.

Xalqaro hamkorlikni kengaytirish: O'zbekistonning xalqaro hamkorligi, ayniqsa, ekologik innovatsiyalarni ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega. Shu sababli, O'zbekiston uchun tashqi investitsiyalarni jalb qilish va innovatsion texnologiyalarni import qilish bo'yicha yangi strategiyalarni ishlab chiqish zarur.

Ijtimoiy va iqtisodiy samaradorlikni oshirish: «Yashil» iqtisodiyot tamoyillarini qo'llash jarayonida ekologik xavfsizlik bilan birga ijtimoiy va iqtisodiy samaradorlikni oshirishga alohida e'tibor qaratish kerak. Bu orqali iqtisodiyotning barcha sohalarida barqaror rivojlanish ta'minlanadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. А.А.Исаджанов, “Яшил иқтисодиёт”: хусусиятлари ва ривожланиш омиллари. Иқтисодиёт ва таълим / 2020 № 1, 12-18 б.
2. Е.Рогатных, М.Сердунь, Зеленая экономика и ее влияние на экономическое развитие в XXI веке // Российский внешнеэкономический вестник. 2022. №3. 18-32 с. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/zelenaya-ekonomika-i-ee-vliyanie-na-ekonomicheskoe-razvitiye-v-hhi-veke>. doi:10.24412/2072-8042-2022-3-18-32
3. Э.Муминова, Яшил иқтисодиёт барқарор ривожланиш механизми сифатида // Экономика и финансы (Узбекистан). 2023. №1 (161). 16-22 б. URL:

<https://cyberleninka.ru/article/n/yashil-i-tisodiyot-bar-aror-rivozhlanish-mehanizmi-sifatida>.

4. Ф.Умаров, Ўзбекистонда яшил иқтисодиётда яшил инвестиция самарадорлигини оширишнинг умумий жиҳатлари // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, vol. 24, 2023, 83-88 б. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/zbekistonda-yashil-i-tisodiyotda-yashil-investitsiya-samaradorligini-oshirishning-umumiy-zhi-atlari>.
5. М.Абдурашидова, Переход топливно-энергетического сектора к условиям «зеленой» экономики. Бизнес-Эксперт. № 10, 2021. УДК: 332.142.4. с. 76-79.
6. М.Е. Porter, C. van der Linde, «Green and Competitive: Ending the Stalemate», Harvard Business Review, September-October, 1995, pp. 120–134.
7. Обзор доклада Николаса Стерна «Экономика изменения климата» / Кокорин А. О., Кураев С. Н. WWF, GOF. – М.: WWF России, 2007. – 50 с. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/ <https://infoclimate.org/wp-content/uploads/2009/11/stern-energy-screen.pdf>
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 2 декабрдаги ПҚ-436-сон «2030 йилгача Ўзбекистон Республикасининг «яшил» иқтисодиётга ўтишига қаратилган ислохотлар самарадорлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори, <https://lex.uz/docs/6303230>
9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2024 йил 30 ноябрдаги «Ўзбекистон Республикасида «яшил» иқтисодиётга ўтишда миллий шаффофлик тизимини жорий этиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида» 800-сон қарори, <https://www.lex.uz/docs/7245895>
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 11 сентябрдаги «Ўзбекистон — 2030» стратегияси тўғрисида» ПФ-158-сон Фармони, <https://lex.uz/ru/docs/6600413>
11. Программа ООН по окружающей среде. 2025. Мы все в этом вместе - Ежегодный отчет 2024. <https://wedocs.unep.org/20.500.11822/47082>
12. С.Козлов, «Зеленая» экономика, как фактор устойчивого развития региона // Вестник НГИЭИ. 2020. №4 (107). 55-65 с. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/zelenaya-ekonomika-kak-faktor-ustoychivogo-razvitiya-regiona> doi:10.24411/2227-9407-2020-10036
13. Sh.Egamnazarov, Яшил иқтисодиёт концепцияси ва унинг шаклланиш хусусиятлари // Central Asian Journal of Education and Innovation, vol. 3, no. 6-2, 2024, 67-72 б. doi:10.5281/zenodo.12187419 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/yashil-i-tisodiyot-kontseptsiyasi-va-uning-shakllanish-hususiyatlari>.
14. Zhang L, Xu M, Chen H, Li Y and Chen S (2022) Globalization, Green Economy and Environmental Challenges: State of the Art Review for Practical Implications. Front. Environ. Sci. 10:870271. doi: 10.3389/fenvs.2022.870271

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).